

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060107

DOM
2019-10-04
Stockholm

Mål nr
P 367-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-12-14 i mål P 3361-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

M.W-P.

Motpart

Byggnadsnämnden i Hörby kommun

SAKEN

Byggsanktionsavgift på fastigheten XX i Hörby kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom bestämmer Mark- och miljööverdomstolen den byggsanktionsavgift som M.W-P. ska betala till 3 863 kronor.

2. Mark- och miljööverdomstolen avslår M.W-P.s yrkande om ersättning för rättegångskostnader.

Dok.Id 1527845

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M.W-P. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva nämndens beslut om sanktionsavgift och visa målet åter för erforderlig handläggning. Vidare har hon yrkat ersättning för nedlagt arbete med 7 500 kr, motsvarande 30 timmars arbete under perioden 22 september 2017 till den 21 januari 2019.

Byggnadsnämnden i Hörby kommun (nämnden) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN

M.W-P. har anfört i huvudsak följande:

Inledningsvis har Hörby kommun brustit i sin handläggning av ärendet bl.a. när man tillfrågats, och då underlåtit att på rätt sätt informera om att det kan krävas bygglov och startbesked innan en byggnad i enlighet med kommunens egen information i det aktuella "karaktärsprogrammet" åtgärdas. Ordet "tillåts" kan svårligen tolkas på annat sätt än att det inte krävs vare sig bygglov eller startbesked när en sprucken tegelfasad åtgärdas.

Nämnden bortser helt från att byggnaden varom fråga i målet inte har bytt kulör och ej heller ska göra så. Målningen har fått avbrytas av tekniska orsaker (materialets torkprocess). Torkprocessen är satt till sen vår 2019.

Karaktärsdraget i området är obefintligt. Byggnader har ändrats till träfasader, tegel, puts, i grått, vitt tegelrött, gult m.fl. kulörer. Ingen av dessa överensstämmer med av kommunen påbjudna kulörer.

Nämnden har i huvudsak anfört följande:

Utförd fasadändring bedöms utgöra en väsentlig ändring av byggnadens karaktär och är därmed lovpliktig i enlighet med 9 kap. 2 § plan- och bygglagen. Utdömd

sanktionsavgift på 7 726 kr är i enlighet med 11 kap. 57 § plan- och bygglagen och 9 kap. 10 § punkt 1 och 2 i plan- och byggförordningen, och ska därför stå fast.

Gällande karaktärsprogrammet som gäller för området står det tydligt i inledande stycke att programmet är ett underlag som ska nyttjas vid framtida bygglovsprövningar. Nämnden anser att man måste läsa hela dokumentet, inte hänvisa till enstaka ord. Skulle den principen användas skulle ett mycket stort antal dokument kunna feltolkas, inklusive gällande lagstiftning. Att hänvisa enbart till ordet *tillåts* bedöms alltså inte vara relevant i detta fall.

Klaganden gör gällande att hon inte fått information om att åtgärden kräver lov vid kontakt med bygg- och miljönämnden, men detta verkar klaganden inte kunna bevisa. Det kan inte heller nämnden göra då det inte gjorts en anteckning av ett sådant telefonsamtal eller inkommande brev. Därför bör Mark- och miljööverdomstolen inte ta hänsyn till denna punkt, då ingen part kan visa på vad som sagts vid en sådan eventuell kommunikation.

Gällande klagandens hänvisning till att byggnaden inte bytt kulör, så hade nämnden enbart den grå färg som byggnaden hade vid tillfället för utdömande av sanktionsavgiften att utgå från. Fastighetsägaren hade via brev meddelat att den visserligen skulle färgas gul, men inte angett en kulörkod. Ändringen hade heller inte blivit prövad genom ett bygglov, där den klagande tydligt kunnat redovisa vad slutresultatet skulle bli, och där de sedan haft fem år på sig att avsluta sin fasadändring. Detta har inkluderat en tillräcklig torktid för fasaden.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Sanktionsavgiften

Frågan om den aktuella åtgärden är bygglovspliktig ska, som mark- och miljödomstolen konstaterat, prövas enligt 9 kap. 2 § första stycket 3 c plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Enligt den bestämmelsen krävs, för byggnad inom ett område som omfattas av detaljplan, bygglov för annan ändring av en byggnad än

tillbyggnad, om ändringen innebär att byggnaden byter färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial eller byggnadens yttre utseende avsevärt påverkas på annat sätt.

Den aktuella åtgärden innebär att byggnadens fasad har bytt färg från gul till grå och fasadbeklädnad från tegel till puts. Åtgärden har därför krävt bygglov. Eftersom M.W-P. har utfört åtgärden innan bygglov och startbesked har erhållits, har det funnits grund för byggnadsnämnden att ta ut en byggsanktionsavgift.

Frågan är om det finns skäl att sätta ned byggsanktionsavgiften med stöd av 11 kap. 53 a § PBL. Enligt bestämmelsen får avgiften i det enskilda fallet sättas ned om den inte står i rimlig proportion till den överträdelse som har begåtts. Vid prövningen av om avgiften ska sättas ned ska det enligt paragrafens andra stycke särskilt beaktas om överträdelsen inte har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet eller om överträdelsen av andra skäl kan anses vara av mindre allvarlig art. Som ett exempel på en situation då en överträdelse inte skett uppsåtligen eller av oaktsamhet och i det enskilda fallet skulle kunna bedömas vara mindre allvarlig anges i förarbetena det fallet att överträdelsen har sin grund i en felbedömning av om åtgärden kräver lov eller anmälan. Om den avgiftsskyldige på goda grunder har gjort en bedömning på egen hand som till slut visat sig vara felaktig och åtgärden trots allt har utförts på ett korrekt sätt som inte medför någon fara för liv eller hälsa skulle det kunna finnas skäl att sätta ned avgiften (se prop. 2012/13:104 s. 8 ff.). Om förutsättningarna för nedsättning i övrigt är uppfyllda får byggsanktionsavgiften sättas ned till hälften eller en fjärdedel.

I kommunens karaktärsprogram anges att för att bevara enhetligheten i området tillåts tegelfasader bytas ut mot ett nytt gult tegel eller putsas i gult i tre utpekade färgkoder. M.W-P. har gjort gällande att formuleringen ”tillåts” i kommunens karaktärsprogram svårligen kan tolkas på annat sätt än att det inte krävs vare sig bygglov eller startbesked när en sprucken tegelfasad åtgärdas. Hon har vidare anfört att det endast var av byggnadstekniska skäl som bygganden inte omgående målades i den gula kulör som karaktärsprogrammet anger.

I karaktärsprogrammets inledning anges att programmet ska utgöra ett underlag för de boende när de vill förändra sin bostad och styrmedel för kommunens tjänstemän vid

bygglovshandläggningen. Även om det inte anges att fasadändringar inte skulle omfattas bygglovsplikt, kan formuleringen ”tillåts tegelfasader bytas ut mot ett nytt gult tegel eller putsas i gult”, med tre utpekade färgkoder, i karaktärsprogrammet för en lekman leda till en felbedömning av om bygglov krävs. Vidare har inget annat framkommit än att M.W-P. avsett att putsa byggnaden i de gula färgkoder som utpekats i programmet, men att detta inte kunnat göras omgående av byggnadstekniska skäl. Mot den bakgrunden bedömer Mark- och miljööverdomstolen att överträdelsen i detta fall får anses vara av mindre allvarlig art och att det finns skäl att sätta ner avgiften med stöd av 11 kap. 53 a § PBL till hälften.

Rättegångskostnader

Mål som har överklagats till mark- och miljödomstol ska enligt 5 kap. 1 § första stycket lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar handläggas enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden, ÄL, om inte annat föreskrivits. I fråga om ersättning för rättegångskostnader följer av andra stycket samma bestämmelse att bestämmelsen i 32 § ÄL, om möjlighet att få ersättning för rättegångskostnader, inte ska tillämpas. I mål som handläggs enligt ÄL föreligger därför rätt till ersättning endast om det föreskrivits för den särskilda ärendetypen. Eftersom sådan föreskrift saknas för nu aktuell ärendetyp finns det inte förutsättningar att bifalla M.W-P.s yrkande om ersättning för rättegångskostnader (jfr. MÖD 2015:45). Yrkandet ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Marianne Wikman Ahlberg, tekniska rådet Inga-Lill Segnestam och tf. hovrättsassessorn Liisa Seim Sehr, referent.

Föredraganden har varit Julia Nyberg.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
4:3

DOM
2018-12-14
meddelad i
Växjö

Mål nr P 3361-18

PARTER

Klagande
M.W-P.

Motpart
Hörby kommun, Byggnadsnämnden

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 15 juni 2018 i ärende nr 403-16303-18, se bilaga 1

SAKEN
Byggsanktionsavgift

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om syn.

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Hörby kommun (nämnden) beslutade den 22 februari 2018, § 26, att M.W-P. ska betala en byggsanktionsavgift om 7 726 kr för att utan bygglov eller startbesked ha ändrad fasaden på bostadsbyggnaden på fastigheten XX i Hörby kommun. M.W-P. överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) som avslog överklagandet. Skäl för länsstyrelsens beslut framgår av bilaga 1.

M.W-P. har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

M.W-P. yrkar att mark- och miljödomstolen ska upphäva underinstansernas beslut samt att syn hålls på platsen för att bedöma åtgärdens påverkan på byggnaden och området karaktär. Till stöd för sin talan anför hon i huvudsak följande.

Varken länsstyrelsen eller nämnden har förklarat varför inte undantaget från kravet på bygglov enligt 9 kap. 5 § plan- och bygglagen (PBL) gäller för den utförda ändring av fasaden på hennes bostadshus. Att en putsad fasad får en annan struktur än en tegelfasad kan inte bedömas som en väsentlig förändring av byggnadens karaktär. Det kan inte heller bedömas att ändring av fasadmaterial på hennes bostadshus skulle påverka områdets karaktär väsentligt, då det i området redan finns ett flertal byggnader, samma typ som hennes, som är putsade. Det har dessutom i närområdet beviljats byte från tegelfasad till grå träpanel, vilket är helt främmande i området i övrigt. Det är inte heller fråga om byte av färg. Skälet till att byggnaden inte omgående målades i den gula kulören som råder i området beror endast på byggnadstekniska skäl.

Nämndens handläggning av ärendet strider mot 7 § förvaltningslagens, att ärendet ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt för den enskilde medborgaren, genom att man inte utnyttjar de lättnader i PBL som Sveriges riksdag har beslutat om.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Syn

Enligt 3 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska mark- och miljödomstolen hållas syn på stället, om det behövs. Bedömningen av om syn behövs görs med hänsyn till målets beskaffenhet och den utredning som finns i målet (prop. 2009/10:215 s. 204).

Med hänsyn till den utredning som finns bedömer domstolen att målet i enlighet med 12 § lagen (1996:242) om domstolsärenden är så utrett som dess beskaffenhet kräver. Yrkandet om syn ska därför avslås.

Prövning i sak

Detta överklagningsmål gäller endast beslutet om byggsanktionsavgift. Nämndens beslut om lovföreläggande prövas inte i detta mål.

Det är ostridigt i målet att M.W-P. inte sökt och beviljats bygglov för den utförda fasadändringen. Något startbesked har därför inte heller meddelats henne. Av utredningen i målet framgår att den aktuella byggnadens fasad har ändrats från gul tegelfasad till en putsad fasad i en ljus grå kulör. Mark- och miljödomstolen delar nämndens och länsstyrelsens bedömning att den utförda ändringen av byggandens fasad innebär en sådan väsentlig ändring av byggnadens karaktär att bygglov krävs för åtgärden. Som länsstyrelsen angivit i sitt beslut innebär fasadändringen även en påverkan på områdets karaktär. Eftersom något bygglov och startbesked inte meddelats innan åtgärden utförts har nämnden haft laglig grund för att på föra M.W-P. den beslutade

byggsanktionsavgiften. Avgiften ska tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. Några skäl för nedsättning av avgiften föreligger inte enligt domstolen. Vad M.W-P. anført i sitt överklagande föranleder ingen annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD- 02)

Överklagande senast den 4 januari 2019.

Bengt Johansson

Mårten Dunér

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bengt Johansson, ordförande, och tekniska rådet Mårten Dunér. Föredragande har varit beredningsjuristen Ewa Svensson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.